

**HALÁSZATI TERMELŐSZÖVETKEZETEK
SZÖVETSÉGE**

JELENTÉS

a halászati termelőszövetkezetek
gazdálkodásáról
1968

HALÁSZATI TERMELŐSZÖVETKEZETEK
SZÖVETSÉGE

J E L E N T É S

a halászati termelőszövetkezetek 1968. évi
gazdálkodásáról

I. Általános rész.

Szövetségünk titkársága a korábbi évek gyakorlátának megfelelően az évben is elkészítette a halászati termelőszövetkezetek jóváhagyott zárszámadásai alapján, a halászati tsz-ek 1968. évi országos számszerű mérlegbeszámolóját, ennek keretében az országos vagyommérleget és eredménykimutatást. A számszerű mérleg adatainak kiegészítésül elkészültek a halászati ágazat mennyiségi és fajlagos statisztikai beszámolói és termelés kiértékelését tartalmazó szöveges gazdasági beszámoló.

Magítélésünk szerint ezévi beszámolónk jelentőségét növeli, hogy 1968 az első év, melyben a gazdaságirányítás új rendszerének bevezetésével életrehívott jogszabályok ténylegesen hatottak, így az országos beszámoló számadatai szektorunkban is lehetőséget biztosítanak néhány, - a következő időszakban jól hasznosítható - gyakorlati tapasztalat leszűrésére.

A gazdálkodási adatok ismeretében szakágazatunkban is megállapíthatjuk - hasonlóan a mezőgazdaság többi ágazataihoz - hogy gazdálkodó egységeink a halászati termelőszövetkezetek részére is biztosított és hatósági vonatkozásban csupán gazdasági ösztönzőkkel befolyásolt nagyobb önállóság előnyösen befolyásolta a kollektív gazdaságok további fejlődését. A gazdasági irányítás új mechanizmusát mozgékonyabbá tették az új termelőszövetkezeti jogszabályok által a termelőszövetkezetek vezetői és a kollektív vezetőszerveken belül a szűkebb operatív vezetőtestületek - elsősorban a vezetőség részére biztosított - nagyobb önállóság és az ezzel járó fokozottabb felelősség.

Az új rendelkezések hatásaként előnyösen alakult a tagság összességének viszonya a kollektív szövetkezeti termelési formához. Ez a kérdés különös jelentőséggel bír a lazább szerkezetű, nagy területen gazdálkodó halászati termelőszövetkezeteknél. Ismeretes, hogy termelőszövetkezeteink

zöme viszonylag alacsony taglétszámmal termel, ezzel szemben termelőterületük elnyújtott, több járás, egyes esetekben több megye területén fekszik. Ennek megfelelően a kollektív termelés megszervezése rendkívüli nehézségek elé állítja a termelőszövetkezetek vezetőségét, mert a brigádokba az ún "halászbokrokba" szervezett termelőegységek úgyszólván az egész termelési időnyt brigádszállásokon töltik, családjuktól távol és a tag legjobb esetben hétvégén, egy ízben, néha akkor sem kerül haza. Ez a körülmény okozta, hogy a múltban a tagság nagyobb hányada kisszerszámos halászatot folytatott, mondhatjuk egyénileg termelt és csupán a termék begyűjtésének, értékesítésének folyamatába és a jövedelem felosztásába kapcsolódott be a tagság egy része a kollektív gazdálkodás folyamatába.

Ez a körülmény nemcsak a termelésben, de a testületi vezetés kialakításában is negatív előjellel jelentkezett. Így problémát okozott a testületi vezetőszervek rendszeres, beütemezett munkájának megszervezése. A bizottságok munkája sok helyen formálissá vált. A vezetőség, sőt gyakran a közgyűlés is jelentős létszámbiánnal tartotta soros üléseit.

Elmondhatjuk, hogy a gazdaságirányítás új rendszerében a tagság jogait és kötelezettségeit alapvetően érintő rendelkezések - mint a bérezés átfogó szabályozása, a fizetett szabadság, nyugdíj és más szociális juttatások rendezése - a halászati termelőszövetkezeteknél - éppen úgy, mint a mezőgazdaság más ágazatainál, alapvetően helyes irányba befolyásolták a termelőszövetkezetek fejlődési irányát. Szélesedett és rendszeresebbé vált a testületi vezetőszervek tanácskozásának a köre és ezen keresztül erőteljesebben jutott érvényre a tagok kettős, tehát tulajdonosi és dolgozói jogviszonyból eredő segítőkészsége és munkája.

A vázlatosan jelzett és határozottan megállapítható fejlődés, megítélésünk szerint, csak első láncszem a fejlődés

folyamatában, mind a tagság egészének felfogását, mind a testületi vezetőszervek munkáját illetőleg.

Előbbi kérdés értékelésénél feltétlenül rá kell mutatnunk, hogy a tagság egy része, különösen az egyénileg termelők az a hányada, mely kevésbé volt ellenőrizhető, nem esett át most sem gyökeres, alapvető szemléletbeli változáson. Nem hallgathatjuk el, hogy ezen a területen a termékek egy része, bár kisebb hányada ma is "fekete csatornán" keresztül értékesül. Ezeknek a tagoknak a száma egyre kisebb, de léteznek és felfogásukat alapvetően úgy jellemezhetnénk, hogy megelégedéssel veszik tudomásul a szövetségi tagság részére központilag biztosított kedvezményeket, mert hiszen az őket is előnyösen érinti, ugyanakkor az ehhez szükséges alapok megteremtésében nem működnek tevékenyen közre, azt rábizzák a tagság valóban kollektíven gondolkodó és kollektíven termelő hányadára. Ezek a tagok jövedelmüknek az egyéni értékesítésből befolyó hányadát szinte szerzett jognak tekintik és a közös termelésből eredő eredményekhez legfeljebb abban a minimális szintben szeretnék hozzájárulni, amennyit mint minimumot a termelőszövetkezet belső szabályai előírnak és amennyinek teljesítése nélkül a szövetségi tagságból eredő erkölcsi és gazdasági előnyöket sem élvezhetnék. Mondanunk sem kell, hogy az ilyen tag élősdije a szövetségnek, magatartásával a becsületesen gondolkodó és termelő tagságot károsítja meg, a fejlesztési és szociális alapok köpzéséhez nem, vagy csak alig járul hozzá. Összefoglalva: élvezi a szövetségi tagságból eredő erkölcsi és politikai jogokat és gazdasági előnyöket, de nem viseli arányosan a vele járó terheket és kötelezettségeket.

Ennek kapcsán kell rámutatnunk mozgalmunk másik alapvető hiányosságára, az pedig a belső ellenőrzés kérdése. A téma sokkal átfogóbb annál, sem hogy egy közgyűlési beszámoló keretében részletesen elemezhetnénk. Ez a feladat a szövetkezetek és a Szövetség testületi vezető szervei által ol-

dandó meg. Ezen a helyen általános jellemzésként annyit mondhatunk, hogy a termelőszövetkezetek ellenőrző bizottságainak tagjai a tárgyévben is becsületesen és lelkiismeretesen dolgoztak. Erre már az ellenőrző bizottságok személyi összetétele is biztosíték volt. Ugyanakkor hiányosságként kell megállapítanunk, hogy az ellenőrző bizottságok munkájának szakmai színvonala korántsem volt kielégítő, azon felt

Az állóalapok összértéke az állami támogatás levonása után 44.9 millió. A fejlesztési alapra történt tartalékolás 8,4 millió, a tárgyévi felhasználás 4.9 millió. A tisztavagyton tárgyévi növekedése 10.6 millió forint.

Az összes tevékenységre eső forgalmi adó mentes

árbev

vékenységgel, részben saját termelésű, részben vásárolt alapanyagok felhasználásával. Ilyen szempontból értékelve a kérdést, azt mondhatjuk, hogy a halászati termelőszövetkezetek bizonyos mértékben már a gazdasági irányítás új rendszerének bevezetése előtt benne éltek az új mechanizmusban. Mikor ezt megállapítjuk, nemcsak a kiegészítő tevékenység eltérő szabályozására gondolunk, hanem olyan

termelőszövetkezetek vonatkozásában, csupán arra kívánunk rámutatni, hogy az önálló gazdálkodásból eredő többletterhek természetesen jelentkeztek a halászati termelőszövetkezetek viszonylatában is, viszont az abból eredő gazdasági előnyök kihatása nem annyira kifejezett, mint a mezőgazdasági termelőszövetkezetek esetében. Mindenesetre megállapíthatjuk, hogy ugrásszerű, látványos eredményjavulás a

A gazdálkodás kiértékelése az összesített zárszámadás adatai alapján történt, ami magában foglalja a 22 halászati termelőszövetkezet és a közös létesítményt képező - szövetségi kezelésben lévő - dunyási ivadéknevelő tógazdaság mérleg és eredményadatait.

A 22 halászati termelőszövetkezet 1968 év átlagában 87.532 kh

Dunai szövetkezetek száma: 8

Elnevezés és telephely	A használatukba adott természe- tesvíz kiterje- dése kh	Mesterséges tízgazdaság kh
Előre htsz Győr	9639	
Úszó Falu htsz Esztergom	3500	
Kék Duna htsz Budakalász	8512	
Ságvári htsz Ercsi	6676	
Vörös Csillag htsz Paks	6140	160
Béke htsz Tolna	3410	
Új Élet htsz Baja	7660	317
Petőfi htsz Mohács	2100	
Összes terület	47637	477

Tiszai szövetkezetek száma: 10

Rákóczi htsz Fehérgyarmat	4910	70
Alkotmány htsz Nyíregyháza	4350	40
Tiszavirág htsz Tokaj	1943	50
Szőke Tisza htsz Mezőcsát	2370	
Május 1 htsz Poroszló	1655	
Felszabadulás htsz Szolnok	6748	94
Virágzó htsz Alpár	480	
Haladás htsz Csongrád	1950	
Ádý htsz Hódmezővásárhely	1362	
Kossuth htsz Szeged	2775	
Összes terület	28543	254

Körösök: 1 termelőszövetkezet

Viharsarok htsz Gyoma	3371	321
-----------------------	------	-----

Elnevezés és telephely	A használatukba adott természetesvíz kiter- jedése kh	Mestersé- ges tó- gazdaság kh
------------------------	--	--

Velencei tó: 1 termelőszövetkezet

Törekvés htsz Velence	3000	10
-----------------------	------	----

Hajduszoboszlói csatornarendszer: 1 termelőszövetkezet

Bocskai htsz Hajduszoboszló	1328	280
-----------------------------	------	-----

Dráva és Mura: 1 termelőszövetkezet

Drávai Határőr htsz Barcs	3653	
---------------------------	------	--

Halászati Termelőszövetkezetek Szövetsége

Dinnyési ivadéknevelő célgazdaság		175
-----------------------------------	--	-----

Mindösszesen:	87.532	1.517
---------------	--------	-------

Kollektív kezelt mezőgazdasági üzemek területe:

	<u>Kh</u>
Vörös Csillag htsz	531
Béke htsz	42
Uj Elet htsz	115
Tiszavirág htsz	73
Szóke Tisza htsz	41
Május 1 htsz	84
Felszabadulás htsz	20
Virágzó htsz	61
Ady htsz	8
Törekvés htsz	214
Viharsarok htsz	350
Bocskai htsz	1362
Összesen:	2901

II. A termelés és feltételeinek alakulása

Halászati és haltenyésztési főüzemág

A Szövetséghez tartozó 22 halászati termelőszövetkezet 1968 évi súly szerinti össztermelése 31.805 q különféle áru

Erre az arányra az elektromos halászógéppel szemben - különösen a horgászat részéről - indokolatlanul megnyilvánuló ellenszenv alaptalanságának bizonyítása céljából kívánunk rámutatni. Ebből a szempontból nem érdektelen annak megállapítása, hogy a természetes vizeinkből kitermelt halnál országos átlagban a hagyományos termelőeszközök alkalmazása esetén az össztermelésből csak 31.2 % részesedés esik a minőségileg elsőrendű halfajok

	Össztermelés	Emelkedés az előző év termeléséhez viszonyítva	Csökkenés
	q	q	q
1959.	16.696		
1960.	16.760	64	
1961.	18.724	1.964	

befolyásolta hátrányosan.

A vízállásviszonyok következtében általában a szokottnál kedvezőtlenebbül alakult a holtági halászat is. A holtágak egy része nem merült meg és a vízhiány miatt a tenyészanyag kihelyezés a takarmányozásból adódó többtermelési lehetőségek sem voltak kellőképp kihasználhatók az intenzíven, vagy fél

termelőszövetkezeteknél különös jelentőséggel bírnak az évek óta bevezetett és évente egy-két alkalommal megtartott országos tapasztalatcserék. Ugy érezzük - és ennek a termelőszövetkezeti közgyűlési beszámolók hangot is adtak - a termelőszövetkezetek termelési tapasztalatcseréit nemcsak ebben és a következő években kell megszerveznünk, hanem azokat gyakor

megemlékeznünk a brigátszervezet megerősítésének szükségességéről is. Ez a körülmény, mint feltétlenül rendezendő kérdés, ugyancsak hangot kapott nem egy termelőszövetkezeti közgyűlési beszámolóban. A munkafegyelem, a tagok irányítása, a termelőmódok megválasztása és kijelölése tekintetében határozottabbá kell tenni a brigádszervezetet, ki kell terjeszteni és körvonalazottabbá tenni a brigádvezetők jogait, rendszerezesebbé tenni a brigádér

A tervhez viszonyítva:

	Terv q	Tény q	+	-	A tervteljesi- tés %-a
I. negyedév	2.269	3.814	1.545		168
II. "	5				

termelése. Ezek:

A Dunán: Uszó Falu htsz
 Kék Duna htsz
 Ságvári htsz
 Vörös Csillag htsz
 Béke htsz
A Tiszán: Alkotmány htsz
 Szőke Tisza htsz
 Felszabadulás htsz
 Haladás htsz
 Ady htsz

Termelési sorrend az 1 dolgozó halásztagra eső természetes vizi halfogás tekintetében:

Helye- zési sorrend	Tsz megneve- zése	Term.vizi halterm. q	Dolg.ha- lász létszám fő	1 term.tag- ra jutó halfogás q	Az 1967.
---------------------------	----------------------	----------------------------	-----------------------------------	---	----------

A közölt adatokból mégis levonhatók bizonyos következtetések. Ilyenek: a helyezési sorrendben bekövetkezett változások jól mutatják, hogy hozzávetőlegesen azonos termelőterület és termelési viszonyok mellett melyik termelőszövetkezet munkája erősödött és melyiknél következett be lazulás. Feltűnő, hogy egyes közismerten előnytelen termelőterülettel rendelkező tsz-eknél az egy főre eső termelés lé

Az össztermelésre eső 1000 q-s termésvisztaesés teljes mértékben a nemes ragadozókra, ezeken belül elsősorban a csukára esik. Természetes vízi csukatermelésünk statisztikai görbéje sok év tapasztalatai alapján hullámvonal jellegű, aminek alakulása általában követi a természetes szaporodásnak a természeti viszonyok által behatárol

	db	g
Ponty zsenge	4 millió	
" előnevelt	100.000	
" egynyaras		66
" kétnyaras		2.089
Harcsaivadék tenyész	16.750	270
Csuka zsenge		

III. Vagyon, pénzügyi helyzet és jövedelmezőség

Az új gazdasági mechanizmus új számlakeretet léptetett életbe és ennek következtében népgazdasági szinten egységes szerkezetű zárszámadás készült.

Az új számlakeret az álló- és fogyóeszközök

A mérleg forrás oldala a következő változásokat mutatja:

	1000 Ft-ban			
	Nyitó é r t é k	Záró	Növeke- dés	Csök- kenés
Állóeszközök				

Az eltolódás a készletek javára részben az állóeszközök átminősítése miatt, részben pedig a biztonságos termelés érdekében történt készletfeltöltés miatt következett be.

Beruházott vagyon és forrásainak alakulása

	<u>1000 Ft-ban</u>
Az	

A fedezettség aránya %-osan 1967.XII.31. 1968.XII.31.

Saját forrás	69,3	62,3
Idegen forrás	30,7	37,7

Tisztavagyon alakulása

1000 Ft-ban

A zárszámadás szerinti tiszta vagyon értéke	89.455
A múltévi azonos adatok szerint	<u>78.870</u>
N ö v e k e d é s	10.5

	<u>1000 Ft-ban</u>
Bruttó jövedelem 1968 évben fentiek szerint	72.561
Az előző évi azonos tartalmu bruttó jövedelem	<u>69.841</u>
N ö v e k e d é s	2.720
alig haladja meg a 3 %-ot.	

Halmazott és halmazatlan termelési érték

1000 Ft-ban

Az eredménykimutatás adatai szerint:

a halmazott termelési érték	123.360
melyből alaptevékenység	

Alkalmazottak bérjővedelme	<u>Ft-ban</u>
1967 évben	19.485
1968 évben	<u>22.488</u>
Emelkedés 1968 évben	3.003

A tagrészesedés nagyságrendi megoszlása:

felsőbb vezető szerveinknek a népgazdasági tervbe rögzített fejlesztési programjával, általános célkitűzéseivel.

Termelőszövetkezeteink közvetlen a felszabadulás után a természetes vizek halászati jogának állami tulajdonbavételével egyidejűleg alakultak. Termelési fő profiljuk ma is a természetes vizi halászat, amit egyuttal jel

Fentiekben röviden vázolt adottságok - megítélésünk szerint - irányt mutatnak a természetes vízi haltermelés fejlesztési lehetőségeinek tekintetében is. Termelőszövetkezeinknek a Szövetség és a megye tanácsok szakembereinek bevonásával revízió alá kell venniök a jelenleg alkalmazott termelési formákat a kezelésükben lévő természetes vizek termőképességének is

ségeken belül fokoznunk is kell. A jövedelmezőség fokozásának egyik útja mindenesetre változatlanul az eddignél fokozottabb eszköz-koncentráció.

A koncentráció végrehajtása, annak folyamányakép létrejövő gazdasági elhatárolás a megváltozott helyzetben sem lehet más - a jelenlegi üzemek intenzitásának már említett fokozásán túl - mint új és jövedelmező vállalkozások létrehozása. Ennek legcélszerűbb formája szövetségünk

Kecsege és márna fogásaink alakulása folyóvizekben /kg/

1954 - 1968

M Á R N A

	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	196
--	------	------	------	------	------	------	------	------	-----

Megye (megyei jogú város): **Országos Vezetésként**

--	--

0	9
---	---

Járás (járási jogú város):

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1	4	0	9
---	---	---	---

C) A jövedelemfelhasználásban nem rendezhető tételek kimunkálása

Ezer forintban

